

מלכים א פרק יב פסוק א - כ

- (א) וַיֵּלֶךְ רַחֲבֵעַם שָׁכֵם כִּי שָׁכֵם בָּא כָל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ:
 (ב) וַיְהִי כִשְׁמֹעוֹ יִרְבָּעָם בֶּן־נֹדָב וְהוּא עוֹדֵנוּ בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיָּשָׁב יִרְבָּעָם בְּמִצְרַיִם:
 (ג) וַיִּשְׁלַחוּ וַיִּקְרְאוּ־לוֹ וַיָּבֹאוּ וַיָּבֹא יִרְבָּעָם וְכָל־קְהֵל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל־רַחֲבֵעַם לֵאמֹר:
 (ד) אֲבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עַלְנוֹ וְאַתָּה עַתָּה הִקְלָ מִמֶּלֶכְתָּ אֲבִיךָ הִקְשָׁה וּמַעַל הִכְבֵּד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ וְנַעֲבֹדָה:
 (ה) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לָכוּ עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלַי וַיֵּלְכוּ הָעָם:
 (ו) וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עִמָּדִים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אֲבִיו בְּהִיתוֹ חַי לֵאמֹר אִיךָ אַתֶּם גּוֹעֲצִים לְהַשְׁיִב אֶת־הָעָם־הַזֶּה דָּבָר:
 (ז) וַיְדַבֵּר וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר אִם־הָיוּם תְּהִי־הָעֲבֹד לָעַם הַזֶּה וְעַבְדְתֶם וְעַנִּיתֶם וְדַבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לָךְ עֲבָדִים כָּל־הַיָּמִים:
 (ח) וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יַעֲזֹהוּ וַיִּזְעַץ אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אֹתוֹ אֲשֶׁר הָעַמָּדִים לִפְנָיו:
 (ט) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם גּוֹעֲצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דַּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הִקְלָ מִן־הַעֵל אֲשֶׁר־נָתַן אֲבִיךָ עָלֵינוּ:
 (י) וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אֹתוֹ לֵאמֹר כֹּה־תֹאמַר לָעַם הַזֶּה אֲשֶׁר דַּבְּרוּ אֵלַיךָ לֵאמֹר אֲבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עַלְנוֹ וְאַתָּה הִקְלָ מִמֶּלְכִי מִן־הַיָּמִים קִטְנִי עָבָה מִמֶּתְנִי אֲבִי:
 (יא) וְעַתָּה אֲבִי הָעַמָּסִים עָלֵיכֶם עַל כָּבֹד וְאֲנִי אוֹסִיף עַל־עַלְכֶם אֲבִי יִסֹּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים וְאֲנִי אִיִּסֹּר אֶתְכֶם בְּעִקְרֵיבִים:
 (יב) וַיִּבּוּ וַיָּבֹאוּ יִרְבָּעָם וְכָל־הָעָם אֶל־רַחֲבֵעַם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר דַּבֵּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי:
 (יג) וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת־הָעָם קִשָּׁה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יַעֲזֹהוּ:
 (יד) וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אֲבִי הִכְבִּיד אֶת־עַלְכֶם וְאֲנִי אוֹסִיף עַל־עַלְכֶם אֲבִי יִסֹּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים וְאֲנִי אִיִּסֹּר אֶתְכֶם בְּעִקְרֵיבִים:
 (טו) וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הִיְתָה סִבָּה מֵעַם יְקוֹק לְמַעַן הִקִּים אֶת־דַּבְּרוֹ אֲשֶׁר דַּבֵּר יְקוֹק בְּיַד אַחֲיָה הַשִּׁילְנִי אֶל־יִרְבָּעָם בֶּן־נֹדָב:
 (טז) וַיָּרָא כָל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם וַיִּשְׁבוּ הָעָם אֶת־הַמֶּלֶךְ דַּבְּרוּ לֵאמֹר מִה־לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־נִחַלְתָּה בְּבִן־יִשָׁי לְאֵהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאֵהָלוֹ:
 (יז) וַבֵּן יִשְׂרָאֵל הַיִּשְׁבִּים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עָלֵיהֶם רַחֲבֵעַם: פ
 (יח) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם אֶת־אֲדָרָם אֲשֶׁר עַל־הַמָּס וַיִּגְמְלוּ כָל־יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֲבָן וַיָּמַת וְהַמֶּלֶךְ רַחֲבֵעַם הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בְּמִרְכָּבָה לְגוֹס יְרוּשָׁלַם:
 (יט) וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ס

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף סא עמוד א**מתני'.**

משאלת אשה לחבירתה החשודה על השביעית, נפה וכברה וריחים ותנור, אבל לא תבור ולא תטחן עמה. אשת חבר משאלת לאשת עם הארץ נפה וכברה, ובוררת וטוחנת ומרקדת עמה, אבל משתטיל את המים לא תגע עמה, לפי שאין מחזיקין ידי עוברי עבירה. וכולן לא אמרו - אלא מפני דרכי שלום. ומחזיקין ידי נכרים בשביעית אבל לא ידי ישראל, ושואלין בשלומן, מפני דרכי שלום.

משנה יבמות פרק י

ניסת על פי ב"ד - תצא, ופטורה מן הקרבן;
 לא ניסת על פי ב"ד - תצא, וחייבת בקרבן.
 יפה כח ב"ד שפטורה מן הקרבן.

תלמוד בבלי יבמות צב.**ניסת ע"פ ב"ד תצא וכו' -**

אמר זעירי: ליתא למתני' מדתני בי מדרשא,
 דתני בי מדרשא:

הורו בית דין ששקעה חמה, ולבסוף זרחה - אין זו הוראה אלא טעות;

ורב נחמן אמר: הוראה היא . . .

According to Zeiri, what distinguishes an erroneous hora'ah from a ta'ut? How does this affect one's understanding of the extent and limits of halakhic authority?

.B

Rav Yosef Dov Soloveitchik, "Two Dimensions of Masorah" (Halakhic Morality pp. 4-5

What is more, an investigation of practical ethical standards is vitally necessary in every epoch. The halakhic system is basically constant and unalterable. Very seldom does it take cognizance of the flux of events and the kaleidoscopic metamorphoses of the environs in which the halakhic norm is realized. The Halakhah is a postulated, impersonal, formal self-sufficient and bounded-in performance – one which interferes with historical realities and tries to impose its normative and doctrinal authority upon them, rather than an act that grows out of the multifaceted everyday human experience. It is a promulgation of a norm that solves all difficulties once and for all and lays down beforehand what everyone has to do or refrain from doing in every situation. The changes in the realm of fact do not have a bearing upon the a priori halakhic norm, but rather on its application and technical aspects.

The ethos must be differently conceived. Although its axioms as well as its general principles are of an a priori character and are rooted both in the human logos and in the great transcendental experience of revelation, the particular norm – the specific ethical act, the detail – was never subjected to a specific halakhic act as was the Halakhah. In the realm of ethics, no institutionalized authority has ever tried to accept or reject an ethical formula. The decision was left open to the individual. While, for instance, all halakhic controversies between the House of Shammai and the House of Hillel were resolved in favor of the latter, the ethical problem of *din vachessed*, strict justice vs. mercy, was never resolved.

Even the objectified ethical norm does not lend itself to halakhic authoritative legislation and promulgation, and this for two reasons. First, the ethical act, whose center of gravity is to be discovered in the inner experience, is too subjective and elusive to be pressed into a certain legislative matrix.

Second, the norm and the act do not present linear straightforwardness and constancy. They are rather better understood if we see them in the form of a zigzag curve, a unique intimate expression of a living persona woven into the texture of an environment, cultural climate, etc. Devising a bill of particulars and all their ramifications and details would be futile. The performance is not monolithic but diverse . .

Is there space for what the Rav calls "halakhic ethics" as opposed to "halakhic law" for a community as well as for individuals?

משנה מסכת עדויות ה:ז

עקביא בן מהללאל העיד ארבעה דברים.

אמר לו:

עקביא, חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר, ונעשך אב בית דין לישראל!

אמר להן:

מוטב לי להקרא שוטה כל ימי ולא ליעשות שעה אחת רשע לפני המקום

שלא יהיו אומרים בשביל שררה חזר בו.

הוא היה מטמא שער הפקודה ודם הירוק

הוא היה מתיר שער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואחר כך שחטו

הוא היה אומר אין משקין לא את הגיורת ולא את שפחה המשוחררת

אמר לו:

מעשה בכרכמית שפחה משוחררת שהיתה בירושלים והשקוה שמעיה ואבטליון

אמר להם:

דוגמא השקוה

ונדוהו

ומת בנדויו

וסקלו בית דין את ארונו

אמר רבי יהודה:

חס ושלום שעקביא נתנדה

שאינ עזרה ננעלת בפני כל אדם מישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל

ואת מי נדו?

אליעזר בן חנוך, שפקפק בטהרת ידים.

וכשמת - שלחו בית דין והניחו אבן על ארונו

מלמד שכל המתנדה ומת בנדויו סוקלין את ארונו:

בשעת מיתתו אמר לבנו:

בני חזור בך בארבעה דברים שהייתי אומר

אמר לו:

ולמה לא חזרת בך?

אמר לו:

אני שמעתי מפי המרובים

אני עמדתי בשמועתי

אבל אתה שמעת מפי היחיד

מוטב להניח דברי היחיד

ולאחוז בדברי המרובין

אמר לו:

אבא פקוד עלי לחבירך

אמר לו:

איני מפקיד

אמר לו:

שמה עילה מצאת בי?

אמר ליה:

לאו - מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך:

וחכמים מטהרין
וחכמים אוסרים
וחכמים אומרים משקין

Where might we go from here?

Transissues#4